מסורת השס"ם

אין בה משום עטרות כלות. דגזרו עליהן שלא תלא בהן מחוכין ולילך משום לעז במס' סוטה (דף מט.): **ושמואל אמר** - כגון למתני' דכלא *דעבדא ופליג אדר' אבהו: **תופס שבצוארו** - הוא כגון דעבדא, והיו עושין לוחו מעל טיט לאימתא ולא שקיל ליה מצוארו להוליכו ביהו: **מיפסק** - החותם ומפסר ומירתת מרבו שלא יאמר שהוא נעלו לרחוץ בשוק שהוא בן חורין: **ומקפל ליה** - הטלית על כתפיו כדי שלא ירגלה מקום החותם ולא יביט שפל ודלי הטלית על כתפו כמשוי: **חייב חטאת** - דאיט תכשיט אלא בזמן שלובשו דרך מלבוש: **בולנו רבנן לא ליפקו בסרבלי חתימי** - היו עושין חותמות לטליתות שלהן לעין עבדיה להרלות שהן כפופין לרבים בלוחה לא ליפקו דאי מפסקי מרתתי ומקפלי להו: **דלא קפדי עלך** - אם תלך בלא חותם: **יולא דעבד בחותם שבצוארו** - וכשל טיט דלא קפיד עליה לאתויי, ואי משום דמירתת מאי חזרכא נפקא מינה, משום לאימתא דרביה לא מייתי ליה בידיה דהא לאו אוכמה היא דעבדות אלא כשישנו על לוחו לו בכסותו: **וזה אין מקבלין טומאה** - דלאו לגוי עביד שיהא עמא משום תכשיט ואעפ"ג דכשל מתכת מוקמינן לה להא לקמן מיהו לאו לגוי דיליה הוא אלא לגלאי, ולכי תשמיש נמי לא הוי: **זוג** - לגוי עביד: **ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו** - לקמיה מפרש טעמא: **מקבלין טומאה** - שתכשיט הוא: **שבכסותה** - עושים לכוסים מעילין אלא יולא דלא כדאמרינן בחידוד פרקין (ל' כה:) דמתחזי כמאן דחזיל לחיגגא: **אין מקבלין טומאה** - דאין תכשיט לבהמה: **לא אידי ואידי דעבד ליה רביה** - דאמ"ג דכבול למתליתין חוקימנא בדעבד איהו לנפשיה, אתם הוא דאיכא לאוקמיה בסתם חותמות של טיט דאי מיתבר אין מקפיד עליה להביא שבריו לבית אחזו הלכך ליכא לאוקמיה בדעבד ליה רביה דאי עבד ליה רביה לא הוה מיתבר, דלא זמן עלא נפסק לא שקיל ליה מצוארו משום לאימתא דרביה (ב) אי מיפסק לא קפיד עליה בעליו משום פסידא דליכא פסידא הלכך לא מייתי ליה אבל הך לא איכא לאוקמא בשל טיט דמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירתת עבד ומייתי ליה בידיה: **דבר המקפיד עליו רבו** - אם יתבר לא יצא דאי מפסק מייתי ליה: **מסתברא** - דבשל מתכת קאי מדאיקטריך למיתני "אין מקבלין טומאה" וטעמא משום דלאו לגוי עבידא: **הני הוא דלא מקבלין טומאה** - משום דלאו כלים ניהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: **כלים דידהו** - דמתכות: **אלא אי אמרת** - כלים דידהו כלי העשוי מטיט כזה שאינו מלרפו בכבשן (מעשה ידי יוצר) דהיינו קרוי כלי חרס אלא כלי אחמה מי מקבל טומאה בתמיה: **הני גלויים** - לפיטיר בקר שעשה מהן כלי: **דמיחא טומאה** - שלרגן בבגד ותו לא מיפסק: **לא גזרו** - לגלות בו ולדבר הוא לענין אריג כי האי גוונא נמי לאיתמר דאשמעינן דלא חייסינן תו לדלמא מיפסק: ושל

ואחותה לבאר בבבא א' מאי לה:

* אולי ל"ל ראיה - אחר מצאתי לבד מעיר הבירה ובגיות על הוצאת דוד והלר

לקמן קמו.

* סוגיא לשון דלא לגר אינ ולתתמות לסתירה

נוטא/מבנה- חותם/לון ע"ל: עבדים בהמה

יציאה בהן בשבת

קבלת טומאה

תת נוטא

ר"ש חלקיו ע"ל מתת ל"ל ע"ל

מבנה "אמר מר" ג'-ט"ט מהמקור ד"ל

נוטא

לוק (הלק הילוגים) ע"ל לעיל) של בהמה

ב. של אדם

עם/בלי עינבל

מקבל טומאה אך לא

מבנה (מעקה) קשיות

תעודות

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פי"ט מהל' שבת הל' יח [ועיין במ"מ] סמג לאוין סס עוש"ע ס"ח סי' דש סעיף ל' בהג"ה:

יב ג מיי' פ"מ מהל' כלים הלכה ט:

יג ד שם הלכה מ:

יד ה מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה י סמג לאוין סה עוש"ע ס"ח סי' שם סעיף יב:

טו ו מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה יח סמג שם עוש"ע ס"ח סי' דש סעיף ג בהג"ה:

טז ז מיי' פ"ל מהל' כלים הלכה ו:

רבינו חננאל

שתי וערב. [אמר] רב הונא פופסת עניות עושרת של מיני צבעונין עשירות עושות אותן של כסף ושל זהב: הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו הא והא בחותם דעבד ליה רביה ובחותם שבכסותו אמאי מיפסק ומירתת מרביה ומכפל לכסותיה ומנה ליה אבתפיה וכו' יוחנן דאמר היוצא בטלית מקופלת ומונחת חייב חטאת וכראמרו ליה לרב חנניא בר שילא רבנן כולהו לא ליפקו בסרבלא חתימה פי' דת המלך היתה באותה העת כל הקונה סרבלא מייתי לה נבי מוכס ויחיב ליה מיכסיה ותתים עליה בחמבע של אינך כדי לידע שנישל מיכסא וכל טלית שנמצאת בלא חותם אינך נתפש לובשה כגנב המכס הלכך מתיירא כל אדם לצאת בטלית שתחלו עליה חותם זה חיישינן שמא יפסק החותם ומפני פחדו מן המוכס ירחיב מעליה ויקפלה וישאנה על כתיפו כמשא לפיכך אסורה לכל אדם לצאת בטלית שיש עליה חותם אבל רב חגינה בר שילא שיש לו נשיאות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יתחך החותם אינו חושש שאינו מתיירא מן המוכס ולא מזולתו ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה לו רבו בכסותו. תנ"ה יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו אינו והא תנינן לא יצא העבד לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו הוה וזה אין מקבלין טומאה כו' ושנינן הא והא דעביד ליה רביה. ולא קשיא*) הא דתני

*) נראה דמסכר כאן וכ"ל ולא קשיא כאן בכל מתכת וכאן בכל טיט אמר מר לא תצא בהמה וכו' זה אין מקבלין טומאה ודמיהו זוג של בהמה טמאה לא קשיא וכו'.

והאמר שמואל יולא העבד בחותם כו' - ולא בעי לאוקמי דמיחא לה לאיתויי בחותם שבכסותו דמיחא ליה לאוקמה בדעבד איהו לנפשיה ואיירי מתני' בכל חותמות: **הא** דעבד ליהו לנפשיה. קשה לרש"ל אמאי קרי מתני' בדעבד איהו לנפשיה בחצר כיון דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קצת קפידא לאכל לא כל כך כמו בעבד ליה רביה: **במאי** אוקימתא להא דשמואל בדעבד ליה רביה כו' - אכל לי מיירי בדעבד איהו לנפשיה אמי שפיר דבטלתו ליכא למיחש דלמא פסיק ליה בידים כדי שלא יביט הרואין שהוא עבד אכל בכסותו ליכא למיחש דלמא מקפל טליתו לכסות החותם ולא ידע דיש בזה חיוב חטאת אכל בדעבד ליה רביה משום לאימתא דרביה ירא לקפל והשתא נמי ידע הש"ס לדרב יצחק אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא מיפסק ובחר דמשני מייתי דרב יצחק ונחתא לפרושי שיש חיוב חטאת בקיפול: **דילמא** מיפסק ומירתת ומקפל ליה - דמיחא ליה מפי שיהיה מקופל מטירלה דבו שנפסק לגמרי ויסבור שבמזיד פסקו למרוד בו: **לא** תלא בהמה כו' - דמיחזי כמאן דחזיל לחיגגא כדפי' בקונ' דלא מלינן למימר משום דילמא מיפסיק דתתוי דהא לעיל (דף יד:) מפרש דזוג אסור משום דמיחזי כמאן דחזיל לחיגגא ולא קאמר דלמא מיפסק דומיא דחותם: **מאי** שלא זוג שבצוארו דלמא מיפסיק ואתי לאתויי - והא דתנן לקמן (דף סו:) בני מלכים יולאין בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה אומר ר"י דמיירי בזוגין יקריים שיולאין בהן בני מלכים כגון של כסף ושל זהב דליכא למיחש בהו דילמא מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה בשלשלאות של כסף והכא מיירי בזוג דעלמא דומיא דזוג של בהמה ולמאי דמוקי לה בגמרא בתריג בכסותו אתי נמי שפיר: **הב"ע** דמחי - ואי"ת כי היכי דזוג מיירי במחי הכי נמי מיירי חותם שבכסותו במחי ואם כן למאי אסור וי"ל דזוג מותר לפי שדרך לתורגו בבגד שלין שום בגד שלא יהא ראוי לגוי ותכשיט כזה ולא הטרימוהו לפוסקו מכל בגדים ולגנות הבגד שבגל חותם אין דרך לעשותו בכל הבגדים שאינו יפוי הבגד ולכך גזרו תכמים שלא יפול בתרוג בכסותו שיהא גריך לפוסקו אבו היכא שאין תרוג ואי"ת אדמפליג בין זוג שבצוארו לזוג שבכסותו ליפלוג בזוג שבכסותו גופיה בין מחי ללא מחי ויש לומר דיתא ליה לאשמעינן דזוג שבצוארו אסור אפילו בחתיכת הבגד שסביב צוארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י חתיכה: **בדרב** הונא כו' - ולע"ג דמילתא דרב הונא אייתי לעיל (דף יז:) גבי חגילה מדקאמר כל שהוא אריג ממעט הש"ס בין לענין חגילה בין לענין דלמא מיפסיק לא שהבריו בדלת וקבעו במסמרים טמא - והא דאמר בהקומץ רבה (וגמרא דף כד.) סדין שעשאו וילון טהור מן המדרס לאו משום קביעות גרידא טהור אלא מיירי שעשה שום שיטוי מעשה - והא דאמר בגמר הדין (סנהדרין דף מח:) כפה שנתנתו לספר טהור מן המדרס אף על פי שלא עשאה שום שיטוי מעשה כיון דנאסר בהגלה ע"י כן תשוב כשיטוי מעשה: מין

אין בה משום עטרות כלות. ושמואל אמר כבלא דעבדא חזי, ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו? לא קשיא: הא דעבד ליה רביה הא דעבד איהו לנפשיה, במאי אוקימתא להא דשמואל דעבד ליה רביה, בחותם שבכסותו אמאי לא? דילמא מיפסק ומירתת ומיקפל ליה ומרחיק ליה אכתפיה כדרב יצחק בר יוסף דא"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן *היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתפיו בשבת חייב חטאת וכי הא דא"ל שמואל לרב חיננא בר שילא: כולהו רבנן דבי ריש גלותא לא ליפקו בסרבלי חתימי לבר מינך דלא קפדי עליך דבי ריש גלותא: גופא אמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו תניא נמי הכי: יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו ורמינהו: לא יצא העבד בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו? זה וזה אין מקבלין טומאה, ולא בזוג שבצוארו, אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו? זה וזה מקבלין טומאה! ולא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה ולא בזוג שבצוארה זה וזה אין מקבלין טומאה! לימא הא דעבד ליה רביה הא דעבד איהו לנפשיה? לא, אידי ואידי דעבד ליה רביה וכאן בשל מתכת וכאן בשל טיט וכדרב נחמן אמר רבה בר אבוה דבר המקפיד עליו רבו אין יוצאין בו, ה"ג מסתברא מדקתני "זה וזה אין מקבלין טומאה" אי אמרת בשלמא של מתכת הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה, אלא אי אמרת בשל טיט תנן - הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה והא *תניא כלי אבנים כלי גללים וכלי אדמה אין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים אלא ש"מ של מתכת ש"מ: אמר מר ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו *זוג שבצוארו אמאי לא? דילמא מיפסיק ואתא לאיתויי, זוג שבכסותו נמי ליחוש דילמא מיפסיק ואתי לאיתויי? הבא במאי עסקינן דמיחא ביה מומחא וכדרב הונא בריה דרב יהושע דאמר *רב הונא בריה דרב יהושע כל שהוא ארוג לא גזרו: אמר מר לא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבצוארה ולא בזוג שבכסותה זה וזה אין מקבלין טומאה הוא דבהמה אין מקבלין טומאה ורמינהו זוג של בהמה = טמאה ושל

ומל

גליון השס"ם

רש"י ד"ה כלי גללים. עפ"י בקר. ע"ל דף עז ע"ב בכ"י ד"ה גללים. וע' בגמרות סס ע"ב תד"ה כלי גללים:

* אולי ל"ל הבא תבלט המ"ג ל"ל בר"ג ע"ב

*) נראה דמסכר כאן וכ"ל ולא קשיא כאן בכל מתכת וכאן בכל טיט אמר מר לא תצא בהמה וכו' זה אין מקבלין טומאה ודמיהו זוג של בהמה טמאה לא קשיא וכו'.